

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, Fôia, candu concedu ajutoriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/2 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2 1/2 galbini mon. sunatória.

Anulu XXXIV.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 68.

Brasiovu 131 Septembre

1871.

MONARCHI'A AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Brasiovu 11 Sept. 1871.

Intelnierea imperatoru Franciscu Iosifu si Wilhelm in Salisburgu cu suitele si ministrii sei ocupa cu deosebire diurnalistic'a. Că rezultatu alu con- vorbiriloru la Gastein si alu reintelneiri la Salis- burgu se predica pre facia alaturarea Austriei la Germani'a pentru scopulu sustinerii pazei, fara că se se fi inchiatu si vreunu tractatu séu conventiune, adaugu acelesi diurnale. Relatiunile aceste amica- bili au valóre, ca ambe state au recunoscutu necesitatea, că pe viitoriu, orcandu va esi la tapetu vreo cestiune politica, se o ecsamineze impreuna. Privitoriu la incordarile Internationalei si anumitu la apararea necesaria in contra tendentieloru ei inca au fostu discusiuni, mai vertosu in catu privesce la deslegarea positiva a unoru cestiuni sociali. Prin- tre sire inse se cetesce, ca planulu e, a se forma una liga europeana in contra viscolóloru, ce ar' amenintia din partea republicanismulu democraticu, de catra zefirulu politicóloru, de catra Franci'a, si in acésta liga se se recruteze tóte monarchiele. Acésta se presupune si din impregiurarea, ca Rusi'a nu e neaplecata a incuviintia contielegorile dela Ga- stein, unde din partea Austriei se dede asecurate, ca cointielegerea intre ea si Germani'a nu e nici decatu indreptata in contra Rusiei. C. Andrassy s'a fostu incercatu in Gastein a aduce si caus'a orientale de obiectu alu pertractariloru, inse nu i succese, pentruca in Ischl se accentuá vointi'a Au- striei, ca vre a se asecura de bunele servitia ale imperatorulu Germaniei, spre a sustiené relatiuni a- micali cu curtea de Petersburg. Din aceste se vede, ca sant'a aliantia in cauzele esterne nu se impedece de nici o stavile pana acum. Ér' in catu privesce politiciele interne, apoi scimu, ca Bismark pana a nu se fi finitu bine resbelulu trecutu, facea apro- misiuni lui Beust, ca i va fi de indemana in favó- rea mai securei domniri in fruntea nationalitatiloru imparechiate, că pretiu de tienst'a Austriei sub de- cursulu resbelulu. — Cumca Germani'a cá nationale in cauza nationale cu nationalii gravitáza si spre marea négra, nu mai incupe indoiéla, pentru ca manifestatiunile facute in directiunea acésta a- tatu cu serbarea victoriei asupra francesiloru, catu si cu caus'a strousbergiana suntu destulu de pros- pete si pipaite spre a nu lasa locu amagirei. Dér' facia cu atata gravitare óre cum voru afla com- plementu aspiratiunile maghiariloru catra marea négra?

Ducele Bismark n'are alta tienta a politiceii sale dela Sedan incóce decatu, că se faca pe Fran- ci'a si poporulu ei neputintiosu, de a i se mai o- pune la planurile lui. Inse nu Bismark cu Ger- mani'a, ci nici Europ'a intréga nu póte asia lesne degrada o Francia la rolulu de neactivitate si ne- influentia, pentruca ea e mare si in aliatulu ei, in principale civilizatiunei. Dupa unu resbelu cum- plitu de unu patrariu de seculu, dupa ce Napoleon marele batù Europ'a, si apoi ingenunchia dinaintea aliatiloru, abia trecura vr'o trei decenie de ani si numai rescularea Franciei pe si cu principale sale a scutuitu dintrodada in 1848 tóta Europ'a. A po- tutu sant'a aliantia opri, că se nu se latisca prin-

cipiale dela 1789 ale Franciei si se nu -si repórté victoria? —

Nu Franci'a, ci numai impregiurarile ei cele fatale au ingenunchiatu la sil'a capitularei; si a- stadi cá republica consolidanduse n'a incetatu a sus- tiené flamur'a principialoru liberali democratice fara privire la lig'a eventuale a monarchieloru. Aceste principia suntu una sorginte de poteri neenervabile, cari ei voru da ér' in mana preponderanti'a influen- tiei si a conducerei, pentruca feudalismulu nu -si póte cumpara nici cu de 10 ori 5 miliarde acésta chiaie de poteri, ce se reinnoiescu cá tineretiele vul- turulu.

In 4 Septembre s'a plinitu anulu, candu Pa- risulu proclamá republica si pana la anulu repu- blic'a primi sanctiunea intregi Francie, si demo- crati'a Europei privesce la ea cá la una fenice re- nascuta din cenusi'a imperiulu descantariloru. Déca Franci'a va face cauza comuna confederata cu tóta gintea latina, ceea ce e problem'a impusa si parti- culariloru de a contribui la deslegarea ei in favórea latinismulu, atunci acesta va avé aliati cati frundia si érba cu principale liberali democratice, in cari s'a pangaritu chiaru si feudalismulu Europei in parte, in catu nu -si póte esplica fermeculu lui. — Prin urmare orcare va fi poterea conventiunei si a ligei intentiunate, ea nu póte fermece poterea spi- riteloru pentru lungu timpu.

In 9 Sept. se despartira ér' între imbraci- siari si sarutari suveranii, si Wilhelm trecù la Mo- nachiu in Bavari'a, de unde indata calatori mai departe; ér' Maiestatea Sa imperatorulu si regele no- stru se reintórse la Ischl. —

Siedinti'a a III-a

a asociatiunei transilvane romane pentru literatur'a si cultur'a poporulu romanu, tienstuta in 8 Augustu 1871.

(Capetu.)

S'a inceputu la 4 óre dupa prandiu sub presidiulu ordinariu.

La ordinea dilei s'a pusu continuarea desba- terei speciali asupra bugetulu, in a carei decursu se repetiescu din nou propunerile lui Metianu si Marinu, la care totu oratorii d'antai i si reculegu poteri si vorbescu totu in intielesulu cunoscutu fara de a mai esi cu alte motive nóue preterenulu discusiuni, din care cauza nu afiu necesitate a mai reproduce aceste desbateri, voindu a incugiura tau- tologi'a.

Resultatulu a fostu, ca propunerea lui Metianu s'a primitu asia cá din salariulu cancelistulu pre- liminatu de comitetulu asociatiunei cu 300 fl. s'a facutu dóua stipendia pentru doi juristi in Sibiu de cate 150 fl., cari se fia obligati a scrie si in cancelari'a asociatiunei.

In privinti'a petitiunei pentru ajutorirea scólei din Lapusiulu ung. s'a modificatu in catuva propu- nerea comisiunei, aducunduse de adunare, decisu, ca acesta petitiune se se de comitetulu cu acea in- drumare, că se o rezolveze si tramita petentiloru, pre langa acea motivare, ca asociatiunea transilvana, a carei scopu este promovarea de interese generali, ne ajungundui midiolócele nici pentru cele mai ar- dienti trebuintie, nu póte satisfacé aceste drepte petitiuni.

Intru celelalte s'a primitu propunerea comi- siunei si dlui Ioane Macsimu Roujanu cu unanimi- tate s'a adusu din partea adunarei cea mai caldu- rósa multiamita pentru resemnatiunea la onorariu de 100 fl. pentru promptele sale servitia cá biblio- cariu alu asociatiunei si eramu se credemu, ca inca

unulu séu doi dintre cei remunerati oficiali ai aso- ciatiunei (cari au atatu de pucinu lucru?) voru imita pre dlu bibliotecariu, déra tare ne amu in- sielatu, ca-ce nici unulu nu a voitú a aduce jertfa natiunei sale. — Din parte-ne inca uramu dlui Macsimu unu intreitu „se traiesca“.

Dupa bugetu s'a primitu o propunere facuta din partea membrulu Macelariu, ca stipendiatii se fia obligati a servi 6 ani in cerculu asociatiunei, déca voru capeta posturi.

La ordinea dilei vine operatulu comisiunei pen- tru motiuni, alu carei referinte Dr. Borcea, ocu- pandu tribun'a referesce, facundu amintire, ca in pertractarea obiectulu transpusu comisiunei spre ante- consultare si respectare, s'a nascutu dóua pareri, un'a representata prin membrulu Romanu, care au remasu in minoritate si alta representata prin maio- ritatea comisiunei. — Trecundu la obiectu dice, ca adunarea din anulu trecutu tienstuta in Naseudu a primitu o propunere in genere cá si comunele, care contribuiescu cá atari, cá corporatiuni juristice spre inmultirea fondulu asociatiunei se fia indreptatite a se representa in adunarele asociatiunei printr'unu representante alu loru cu votu decisivu, si cu ela- borarea unui proiectu in acésta privintia au indeto- ratu pre comitetulu asociatiunei pana la adunarea presenta. Comitetulu a facutu acestu proiectu, care s'a transpusu comisiunei. — Prin acestu proiectu ar' trebui, priminduse, a se schimba § 7 si 22 din statute, cari in modu preceptivu oprescu represen- tarea corporatiuniloru juristice.

Comisiunea a desbatutu cu tóta seriozitatea a- cestu obiectu si majoritatea au respinsu acesta propu- nere de a se modifica deja statutele asociatiunei intr'unu modu esentiale. Déca s'ar primi acésta mo- dificatiune, atunci amu trebui se schimbamu mai multi §-i din statute si anume §§ 37 si 38, cari vorbescu despre numirea de membrii singurateci ai asociatiunei si nu despre corporatiuni juristice cá membre. — Luamu unu casu, care este prescriu in statute, ca cati membrii potú cere disolvarea so- cietatei. — In membrii acestia, priminduse proiectu, comitetulu aflamu dóua feluri de ablegati si se póte, ca reprezentantii comuneloru alesi sub in- fluintie politice, potú fi in majoritate si cá atari posibile potú causá mare dauna natiunei nóstre.

Mai departe scimu, ca modificatiunile facute trebuie substernute celuilaltu factoru spre aprobare, care vediendu, ca noi asia curundu (abia trecundu 10 ani) voimu modificatiuni in statute, posibile, ne va face impedecare, dicundu, ca si elu voiesce unele modificatiuni*), cari póte nu ne ar' placé nóue.

Comisiunea a avutu in vedere, cumca asocia- tiunea nóstra dupa natur'a ei, nu se póte identifica cu o societate de castigu, unde voturile se legá de actiuni, ci asociatiunea nóstra aduna numai midiu- lóce spre ajungerea unoru scopuri intelectuali. — Alegerile acelu deputati, cum s'a amintitu, suntu impreunate cu mari greutati si dependu dela in- fluintie politice, incatu s'ar nasce mare greutate si la verificarea credentialeloru loru. Ba de pre- sente nici nesesitate de a se face acésta modifi- catione in statute nu se afla, ca-ci comun'a consta din singuratecii ei membrii, cari a buna séma in mare numeru vorú fi membrii ordinari ai asocia- tiunei, si cari vorú poté apara in casu de lipsa si interesele loru, cá comuna, cá corporatiune juristica. Din aceste considerante comisiunea propune sustie- nerea §§ 7 si 22 din stat. neschimbati.

Mbr. Romanu adv. luandu cuventulu -si da pa- rerea sa, remanendu in comisiune in minoritate, contra propunerei comisiunei si obtiene, ca ar' fi cu totul contra dreptatii, candu o comuna cá a- tare, corespundiendu conditiuniloru puse pentru de a si potere fi membru alu asociatiunei fundatoru séu ordinariu, se nu fia indreptatita a se representa cu

*) Precum d. e. oprirea asociatiunei de a fi ambulante. — Nota tramitietoriului.

